

"La intenció de Bush és tallar qualsevol possibilitat que l'Iraq pugui fer ombra al poder absolut d'Israel a la zona"

Pius Alibek, filòleg i restaurador iraquíà

Pius Alibek (Ainkawa, 1955), llicenciat en filologia anglesa a Bagdad i a Barcelona, és una mena de *rara avis* en l'escassa colònia iraquiana de Catalunya. Nascut al Kurdistan, prové d'una minoria realment minoritària, l'assíria cristiana, i, a més de parlar arameu –la seva llengua materna–, domina l'anglès, l'àrab i el kurd. No hi combrava religiosament, però coneix a fons l'univers cultural àrab, i sovint l'ha vinculat a múltiples professions. Des que el 1981, de rebot, va aterrar a Barcelona, ha exercit gairebé de tot: professor d'idiomes, traductor, comercial, cuiner, consultor empresarial, adaptador de cançons, promotor musical, locutor publicitari... D'un temps ençà ha adquirit reputació al capdavant del restaurant Mesopotàmia, al cor de Gràcia, considerat el temple de la gastronomia iraquiana a Barcelona. Un ofici saborós que encara avui compagina amb la passió per les traduccions, conferències i cursos de cultura àrab. Recentment li han concedit la Medalla d'Honor de la Ciutat per la seva trajectòria social i la seva tasca en pro de la pau i contra la guerra a l'Iraq.

Vostè va arribar aquí de pas i ja hi ha viscut més de vint anys. Per què va triar Barcelona?

Per casualitat. Havia acabat els estudis i la mili a l'Iraq, i volia anar a Oxford a completar els estudis superiors i tornar al meu país d'origen. La guerra amb l'Iran ja havia esclatat, i només vaig poder obtenir un visat per a Espanya. Havia de ser el pont ideal per saltar a Anglaterra. Un cop allà, però, no em van donar cap beca, només l'admissió. Això volia dir passar molts anys per acabar el doctorat, i llavors vaig decidir fer-lo a Barcelona.

I es va veure obligat a quedar-s'hi.

Quan quasi feia un any que estava aquí em van tornar a cridar a l'exèrcit, a la reserva, i m'hi vaig negar. Llavors, sí, em vaig veure obligat a allargar

l'estada, perquè la tornada a l'Iraq no era gens segura. Fins que va arribar el moment de prendre una decisió: o em quedava penjat fent una vida de nòmada esperant tornar o em decidia a quedar-me a viure aquí. I vaig triar això.

Com recorda els seus inicis?

Primer vaig començar fent classes d'anglès en una escola catalana. Els alumnes eren els primers sorpresos que un iraquíà parlés més bé català que castellà. Va ser la meva primera feina... i em va durar disset anys! Al cap de dos anys vaig fundar la meva pròpia acadèmia, on a més a més de les llengües oficials, n'ensenyàvem de poc sol·licitades, com àrab, japonès o tagalog. Al mateix temps exercia de traductor i consultor per a empreses amb interessos al món àrab i islàmic. Fins i tot vaig fer un manual de transliteració de l'àrab al català, que ara utilitzen tots els mitjans de la CCRTV i l'edició catalana d'*El Periódico*...

Tinc entès que també va ser exportador tèxtil.

Sí, al principi donava classes d'anglès i alhora treballava en l'exportació de roba interior femenina als països del golf Pèrsic. Casa meua sempre era plena de calces i sostenidors [riu]. La veritat és que en aquella zona hi ha una demanda important de llenceria. Són molt exigents, els encanta la seda per a la roba interior, és un detall que allà les dones cuiden molt. M'hi vaig dedicar un temps fins que me'n vaig atipar.

Aleshores va tornar a la universitat...

Vaig entrar al departament de llengües semítiques i em van oferir participar en el projecte Manumed, destinat a catalogar i salvaguardar els manuscrits antics de la Mediterrània. Implicava viatjar a països de zones conflictives, sobretot a la Mediterrània oriental, i es va haver de posposar nou mesos. Com que ja en tenia prou de l'ensenyament, per suggerir-

ment d'un amic vaig decidir muntar un restaurant. La cuina sempre m'havia agradat i ja hi havia tingut als anys noranta una bona experiència, preparant sopars al Pipa Club. Només va durar un any, però va tenir molt èxit i em va servir per atrevir-me a obrir el Mesopotàmia.

Avui el Mesopotàmia és tota una institució entre els restaurants exòtics. Quin és el secret del seu èxit?

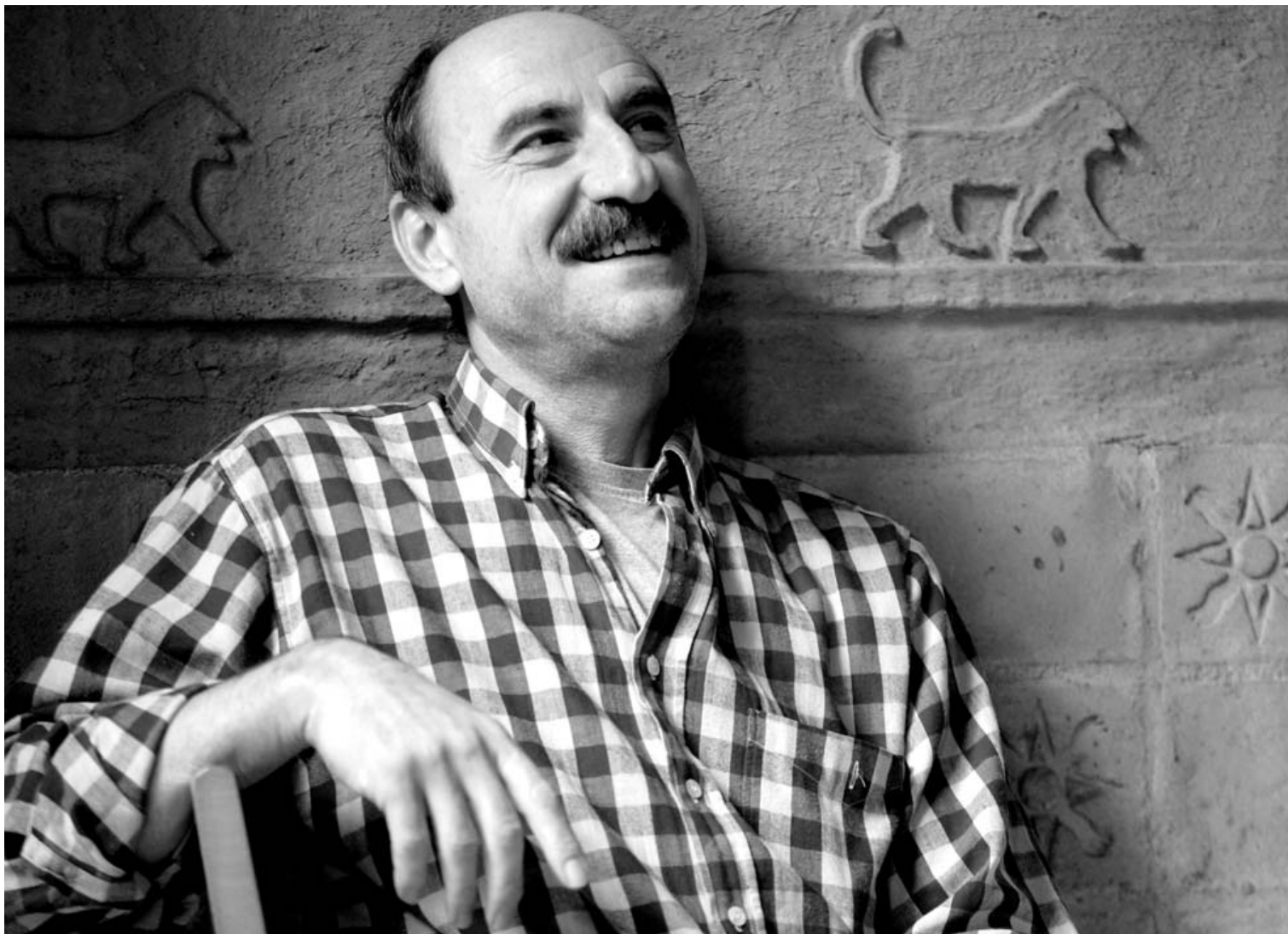
Jo crec que és com tots els secrets, tan simple que a vegades ens costa de creure-ho. El del Mesopotàmia, a part de ser un local acollidor perquè és una expressió personal de la meua pròpia cultura, és que la cuina la faig jo, prové de la meua tradició culinària, i sempre està al mateix nivell. Per això té l'acceptació que té. La prova de foc és quan vénen iraquians. La més forta la vaig viure amb la meua pròpia mare, però el primer dia ja va quedar meravellada. I quan un germà teu et diu "Mmm, això fa olor de casa", saps i sents que estàs fent les coses correctament.

Què distingeix la seva cuina d'altres locals d'Orient Mitjà que últimament han proliferat tant, com libanesos o sirians?

El Mesopotàmia fa una cuina casolana, mentre que la resta es dedica essencialment a la cuina de restaurant. I cada unitat geogràfica té la seva pròpia cuina. L'Iraq marca la frontera entre la Gran Pèrsia i el gran món àrab, i aquest punt de trobada crea una cuina pròpia molt més rica i variada. Cal recordar que és l'únic país per on passaven les dues rutes de la seda, que no arribaven més enllà de Palmira, a Síria. Fins allà, de fet, encara és Mesopotàmia, i d'aquí ve el nom del restaurant, que no fa una cuina estrictament de l'Iraq, ja que representa tota la regió.

A vegades sembla com si compartissin sabors i textures...

Sí, però hi ha aspectes que poden faltar a la resta

Eva Guillamet

de cuines. Les rutes de la seda duïen grans quantitats i varietats d'espècies que ni tan sols arribaven a Síria i al Líban. Per tant, a la cuina iraquiana hi ha una manipulació d'espècies que no hi és a la siriolibanesa tradicional. Sense desmerèixer-la, és clar. També hi trobem més productes subtropicals, ja que el sud iraquità és pràcticament subtropical i està connectat amb el golf Pèrsic. Tenim, doncs, una manera, un estil, aromes i textures pròpies d'aquella zona de subtropical que no arriben a la Mediterrània siriolibanesa.

Podria escollir alguns plats significatius?

Les albergínies amb iogurt: a l'Iraq les fem amb iogurt i amb *tahina*, amb extracte de sèsam. El pollastre amb aigua de roses, un plat iraquità que es remunta als temps del califat de Bagdad, on feien la *nouvelle cuisine* del segle IX. Allà tot era creativitat i innovació, hi entraven molts ingredients exòtics, aigua de roses, mel, flors... O el blat escairat, el meu favorit per excel·lència. Sap que existeix una petita taula de fang sumèria de fa 5.000 anys que ja parla de com s'elaborava? Era la base alimentària de tota la zona, i ho segueix sent al nord de la Mesopotàmia actual.

A l'estranger ha viscut tres guerres del seu país: la de l'Iran i les dues del Golf. Com es viu una situació així, tan lluny de casa i amb la família allà?

Doblement malament, perquè coneixes el país, hi vas néixer, hi vas viure i hi tens la teva gent. Saps com és tot allò i pateixes. I també pateixes com a persona, quan veus com va la política mundial, totalment deshumanitzada, en mans de persones fanàtiques, absurdes, que opten més per les solucions criminals que per les dialogades. Que fan servir mètodes bruts, mesquins i els justifiquen utilitzant els mitjans de comunicació. Et fa mal doblement, com a iraquità i com a persona. Si no fos iraquità, hauria estat igualment dels primers a sortir al carrer a manifestar-me en contra de qualsevol fenomen d'aquest tipus...

Sempre ha proclamat que la causa principal del conflicte de l'Iraq no era el petroli.

Al marge dels motius principals, que són geopolítics, l'objectiu de destruir l'Iraq existeix des de fa molts anys. El 1990, els nord-americans van mantenir Saddam i van aplicar al país un embargament econòmic durant deu anys, el pitjor que

s'ha fet mai al poble iraquità. L'objectiu, simplement, era la destrucció total. I en aquells deu anys van seguir destruint. Els raids aeris van superar els 3.500, més de 350 a l'any. Ara arriba la destrucció final, només cal veure què ha passat en l'any i mig d'ocupació. La intenció bàsica és tallar qualsevol possibilitat que l'Iraq pugui fer ombra al poder absolut d'Israel a la zona.

A la primera guerra del Golf va ser molt crític amb la cobertura informativa, però alhora va col·laborar amb un mitjà de comunicació.

Hi havia una foscor informativa total, només la CNN en tenia l'exclusiva, i no sabies realment què estava passant. Jo vaig estar gairebé un any sense saber si la meua família estaven vius o no. No hi havia manera de contactar-hi, ja que el primer que van fer els americans va ser tallar el telèfon. Només senties i veies imatges del cel de Bagdad fosc i amb explosions. L'única manera de saber què passava era escoltar directament Ràdio Bagdad. Llavors se'm va acudir que potser seria interessant que les notícies de l'Iraq també se sentissin aquí. De primera mà.

Eva Guillaumet

Per això calia una ràdio potent.

Necessitava un equip professional i em vaig oferir a Catalunya Ràdio. Van acceptar la meua proposta: un tècnic em va instal·lar una ràdio i una antena gegant a casa, i jo captava les notícies de Bagdad i les traduïa. Tenia línia directa amb l'emissora i els feia la traducció simultània cada hora. Catalunya Ràdio va ser així l'única emissora europea a donar les notícies iraquianes de la guerra en versió original, la visió de l'altra part del conflicte.

Què es pot fer per aturar la destrucció i el caos actual que està patint l'Iraq?

Per aturar una mica la política agressiva, inhumana o deshumanitzada que estan aplicant l'Administració Bush i els seus aliats, cal que Europa es faci forta i exigeixi el compliment de la legalitat internacional i de principis humanitaris pel que fa a la política internacional. És l'única esperança que ens queda, perquè amb la Xina no hi podem comptar, encara és un misteri. L'única esperança, per tant, és una Europa forta. Per això em considero iraquian, però també més europeu que molts europeus.

Com es va sentir en llegir el manifest de la multitudinària manifestació de Barcelona convocada contra la guerra?

Com una persona amb el cor trencat fent un crit

desesperat perquè no matessin persones innocents en nom de causes nobles que no existeixen per a les persones que volien portar a terme aquella acció.

La mobilització ciutadana hi pot fer alguna cosa més, o és impossible anar més enllà?

La gent encara hi pot fer molt. Crec que el que han de fer els ciutadans és vetllar per la seva democràcia i la llibertat. És el millor que poden fer per la resta del món. Si Espanya hagués estat com és avui dia, no sé si l'ocupació s'hauria produït. Llavors potser va ser un aliat aparentment insignificant, però molt important a l'hora de prendre la decisió, ja que representava el punt de connexió amb el món araboislàmic i els països del Magrib. Si s'hagués oposat a la guerra, no sé si Bush s'hi hauria atrevit. Per això dic que és molt important que la gent vetlli per la seva democràcia i no accepti governs totalitaris, per més que els hagin escollit.

Com a immigrant atípic, sempre s'ha mostrat crític amb la percepció social i política del fenomen de la immigració.

Sobre això, només crido a una cosa molt simple: no recórrer al sensacionalisme. Com en tot, cal un manual d'instruccions. Als immigrants no els hem de ficar a tots al mateix sac. Hem de saber una mica d'on ve cadascú, com pensa i quin és el seu bagatge cultural. Hem de tractar el tema de la immigració

de manera científica, pràctica, sense conclusions no basades en informació completa ni punts de vista només unilaterals. Abans de poder oferir res a un immigrant, primer s'ha de saber què vol.

Creu que el nou procés de regularització, basat en l'arrelament laboral, serà una mesura eficaç?

Tot el que tingui com a objectiu final normalitzar la vida del màxim nombre de persones és positiu. Sempre he dit que no em puc creure que sigui casual que hi hagi tants centenars de milers de *sense papers*. No, és intencionat. Tants centenars de milers no entren tots de cop. És un procés molt lent, i no ha estat acompanyat de mesures per dominar aquest fenomen, perquè no s'ha volgut. Per què? No ho sé, però no s'ha volgut.

Què els diria als que s'oposen als immigrants argumentant que no hi ha prou feina o recursos per a tothom?

És una qüestió que se m'escapa, no tinc dades per saber si és veritat. Potser la diferència entre un espanyol i un immigrant és que aquest últim s'apuntaria a fer qualsevol feina, mentre que l'espanyol es pensa que té dret a escollir una feina millor per ser d'aquí. De fet, em sembla legítim, és normal, és llei de vida. Ara bé, dir que l'altre l'està prenent el que tu volies, ho dubto.